

Ahmad Ibn Hanbal

Publicerad: 09 September 2009

AbuAbdullâh Ahmad ibn Hanbal ash-Shabâni föddes i Bagdad 780, där han växte upp som föräldralös. Han har beskrivits bland annat som "Bagdads imam" och som "Islams sanne shaykh, muslimernas ledare i sin tid, mästare av profettrationer (ahâdîth) och religionens sigill." [1]Eol sid. 272; Imâm adh-Dhahabi, cit. i Ahmad

Hans studier och kunnande

I Bagdad studerade han lexikografi, jurisprudens (fiqh) och profettrationer (ahadîth), men gav sig ut på resor för att söka mer kunskap, i huvudsak hadîth. Under 16 år reste han i Kufa, Basra, till Mecka och Medina, Yemen, Damaskus, Marocko, Algeriet, Persien och Khurasan. Under sina resor samlade han in och memorerade hundratusen ahadîth.

Väl tillbaka i Bagdad kom han att studera jurisprudens och dess grunder (usûl ul-fiqh) för imam Shâfiî. Denne lär ha sagt om sin elev, då han lämnade Bagdad för att åka till Egypten: "Då jag lämnade Bagdad så lämnade jag inte någon där mer Gudfruktig, kunnig inom den heliga Lagen, avhållsam, hängiven eller kunnig är ibn Hanbal."

Av respekt för honom gav ibn Hanbal heller aldrig några religiösa dekret (fatâwa) då imam Shâfiî befann sig i Irak.

Hans kamp för ortodoxi

Ahmad vann ryktbarhet under abbasid-kaliferna al-Macmûn och al-Muctasim. Dessa hade anammat den mutazilitiska doktrinen om att Koranen var skapad och avkrävde av teologerna att de också offentligt skulle anamma denna doktrin.

Ahmad vägrade ihärdigt att acceptera denna doktrin som gick emot den ortodoxa uppfattningen om att Koranen är Guds oskapade ord. Han utsattes för påtryckningar, fördes till kalifen i inkvisitionsliknande domstolar och fängslades.

Han blev slutligen brutalt slagen och fängslad, men höll trots sina umbäranden fast vid sin ortodoxa uppfattning om Koranen. Han fick så småningom återvända hem, men förhöll sig relativt tillbakadragen, ibland t o m gömd för att undkomma fiender, och han återupptog inte sina lektioner förrän 847 då en ny kalif tillträdde, al-Mutawakkil, som återinförde casharismen.

Hans arbeten

Bland imamens arbeten återfinns främst hans stora hadîth-encyklopedi, al-Musnad vilken innehöll mer än trettio tusen profettrationer. Verket slutfördes av hans son cAbd Allâh och traditionerna ordnades inte efter innehåll utan efter det första namnet i berättarkedjan.

Andra viktiga texter är Radd calâ al-Djahimiyyah wa al-Zanâdiqah och Kitâb us-Sunnah. Båda kretsar kring dogmatik. I Radd diskuterar han och motbevisar Djahm b. Safwâns doktriner och i den

senare diskuterar de doktrinella frågor som uppkommit i Radd och slår fast sin egen ståndpunkt i dessa.

Hans doktrin

Imamen baserade sin doktrin på Koranen och på de samlade profettrationerna (sunnah). Koranen förstods bokstavligt utan någon allegorisk exeges. Sunnah är en vägledning till Koranen menade han, och i sunnah finns det varken analogi (qiyâs) eller liknelser (amthâl). Inte heller kan detta förstås av intellekt eller begär (hawâ) utan består snarare av att man följer det samtidigt som man överger alla begär. [2]Hanbal 1997:12

Utöver dessa lades ännu en källa till, nämligen följeslagarnas (sahâba) utlåtanden. Dessa menade han förstod, kände till och omsatte i praktiken Koranen och sunnah mycket bättre än senare generationer. Till detta hade han som stöd bland annat profetens efterlämnade påbud till muslimerna att tillsammans med hans sunnah även följa de rätt vägledda kaliferna som skulle komma efter honom och att de skulle undvika innovationer i religionen (bidcah). Detta var enligt imamen de mest grundläggande principerna för sunnah [3]Termen sunnah refererar i det här fallet inte till profettrationen i sig utan snarare till den islamiska dogmatiken ('aqîdah) och metodologin (manhâj) vilket verkar ha varit de tidiga ... Fortsätt läsa.

Han ansåg också att en del av principerna för sunnah var att man övergav begär (hawâ), kontroverser, gräl och argumentationer om religionen, man bör inte ens lära sig hur man argumenterar i sådana frågor. [4]Hanbal 1997:16

Källor:

Ibn Hanbal, Ahmad, Foundations of the sunnah, al-maktab as-salafiyyah, 1997

Laoust. H. Ahmad b. Hanbal – (Ed) H. A. R.Gibb, J. H. Kramers m fl. Encyclopedia of Islam (New Edition) vol I, E J Brill, Leiden 1960

Fotnoter:[+]

Fotnoter:

↑1 Eol sid. 272; Imâm adh-Dhahabi, cit. i Ahmad

↑2 Hanbal 1997:12

↑3 Termen sunnah refererar i det här fallet inte till profettrationen i sig utan snarare till den islamiska dogmatiken ('aqîdah) och metodologin (manhâj) vilket verkar ha varit de tidiga muslimernas sätt att utöver den vanliga betydelsen använda ordet. Se F A Zumarlîs fotnoter till Hanbal 1997:7-8

↑4 Hanbal 1997:16